

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060207

DOM
2016-04-19
Stockholm

Mål nr
F 274-16

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Växjö tingsrätts, mark- och miljödomstolen, beslut 2015-12-11 i mål nr F 982-15, se bilaga

KLAGANDE

1. BH

2.

Ombud för 1 och 2:
DS

MOTPART

Jönköpings kommun
Rådhuset
551 89 Jönköping

Ombud: TW och CB

SAKEN

Avvisning

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Mark- och miljööverdomstolen undanröjer mark- och miljödomstolens beslut och återförvisar ärendet till mark- och miljödomstolen för vidare handläggning.

Dok.Id 1269683

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50	08-561 675 59	måndag – fredag 09:00-15:00
		E-post: svea.avd6@dom.se www.svea.se		

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

TH och **BH** har i första hand yrkat att mark- och miljödomstolens beslut undanröjs och i andra hand att Mark- och miljööverdomstolen ändrar mark- och miljödomstolens beslut och återförvisar målet, i den del som avser annan skada, till Lantmäteriet för prövning.

Jönköpings kommun har bestritt ändring av mark- och miljödomstolens beslut.

Parterna har yrkat ersättning för sina rättegångskostnader i Mark- och miljööverdomstolen.

UTVECKLANDE AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

TH och **BH** har anfört i huvudsak följande. Det är ostridigt att yrkandet om ersättning för annan skada har framställts, men endast prövats delvis av Lantmäteriet. Yrkandet i mark- och miljödomstolen innebär således inte att någon ny omständighet har tillförts målet. Deras yrkande ska snarare leda till en återförvisning till Lantmäteriet. I annat fall blir de nödgade att väcka talan vid allmän domstol för att driva kravet. De aktuella skadorna har uppkommit genom expropriationen varför samtliga skador, även de som ligger utanför ledningsrättsområdet, ska prövas och ersättas enligt 13 § ledningsrättslagen (1973:1144). Skulle de tvingas att driva en skadeståndstalan vid allmän domstol skulle de, för att tillvarata sin rätt med anledning av expropriationen, behöva utsätta sig för en ekonomisk risk genom eventuellt rättegångskostnadsansvar. Detta är i strid med intentionerna bakom 2 kap. 15 § regeringsformen, ledningsrättslagen, expropriationslagen och principen om full ersättning för den förlust som uppkommer vid expropriationen.

Jönköpings kommun har vidhållit det kommunen har anfört i yttrande den 24 augusti 2015 till mark- och miljödomstolen och tillagt i huvudsak följande. Lantmäteriets beslut omfattar endast ersättning enligt 13 § ledningsrättslagen. Mark- och miljödomstolen har saknat rättsliga förutsättningar för att ta upp frågan om ersättning enligt 13 c § ledningsrättslagen, som gäller ersättning enligt skadeståndslagen, eftersom lantmäteriet ostridigt inte har gjort någon prövning i den delen då parterna inte samtyckt till detta och lantmäteriet inte heller bedömt det som lämpligt att pröva

även annan skada. TH och BH har uttryckligen motsatt sig att Lantmäteriet skulle ta upp ersättning för annan skada enligt 13 c § ledningsrättslagen. En prövning av klagandenas yrkande i den delen hade därmed stridit mot både instansordningsprincipen och ledningsrättslagens bestämmelser om möjlighet att ta upp en så kallad annan ersättning till prövning. Det räcker inte med att klagandena har framställt ett yrkande om ersättning enligt 13 c § ledningsrättslagen, utan det krävs också att Lantmäteriet har prövat detta för att mark- och miljödomstolen ska kunna pröva klagandenas yrkande.

Målet om annan ersättning enligt 13 c § andra stycket ledningsrättslagen är att jämställa med en civilrättslig tvistemålsprocess mellan två parter varför den förlorande parten torde ha att svara för motpartens rättegångskostnad. Kommunen yrkar därför ersättning för sina kostnader i målet.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

TH och BH har hos mark- och miljödomstolen yrkat att de, med ändring av Lantmäteriets beslut, tillerkänns ersättning för annan skada med 573 590 kr. Frågan i målet är om det har funnits hinder för mark- och miljödomstolen att pröva THs och BHs talan i den delen på grund av instansordningsprincipen.

Lantmäteriet har i det överklagade beslutet gjort bedömningen att vissa skador inte ska prövas inom förrättningen då det är fråga om skador som inte ska ersättas enligt ledningsrättslagen och det inte heller är möjligt att med tillämpning av 13 c § ledningsrättslagen pröva dessa inom förrättningen. Som grund för sitt yrkande i mark- och miljödomstolen har TH och BH emellertid åberopat 13 § ledningsrättslagen och 4 kap. 1 § expropriationslagen och därmed gjort gällande att det rör sig om skador som ska ersättas enligt ledningsrättslagen. Lantmäteriet har i samband med frågan om ledningsrätt haft att ta ställning till vilken ersättning som ska betalas med tillämpning av 13 § ledningsrättslagen och också bestämt en sådan ersättning. Då Lantmäteriet således har prövat frågan om ersättning enligt 13 § ledningsrättslagen har det inte heller funnits något hinder på grund av instansordningsprincipen för TH och BH att i sitt överklagande

yrka ett högre belopp än vad Lantmäteriet beslutat. Det har i stället ankommit på mark- och miljödomstolen att inom ramen för överprövningen ta ställning till om Lantmäteriets bedömning av vilka skador som ska beaktas vid prövningen enligt 13 § ledningsrättslagen är riktig. Mark- och miljödomstolens beslut ska därför undanröjas och frågan återförvisas dit för vidare handläggning.

Vid denna utgång ska frågan om rättegångskostnader i Mark- och miljööverdomstolen enligt 18 kap. 15 § rättegångsbalken prövas i samband med målets återupptagande i mark- och miljödomstolen.

Beslutet får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsrådet Per Sundberg, tekniska rådet Cecilia Undén, hovrättsrådet Eywor Helmenius, referent, och tf. hovrättsassessorn Kristina Börjevik Kovaniemi.

Föredragande har varit Helen Agah.

VÄXJÖ TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen
4:1

PROTOKOLL
2015-12-11
Handläggning i
parternas utelager

Aktbilaga 27
Mål nr F 982-15

RÄTTEN

Rådsmannen Jonny Boo och tekniska rådet Åke Pettersson

PROTOKOLLFÖRARE

Jonny Boo

KLAGANDE

1. BH

2. TH

Ombud: DS

MOTPART

Jönköpings kommun
551 89 Jönköping

Ombud: TW

ÖVERKLAGAT BESLUT

Lantmäterimyndigheten i Linköpings beslut 2015-02-04 i ärende nr F071176, se bilaga 1

SAKEN

Ledningsgrättståtgärd berörande X m.fl. ; nu fråga om avvisning av yrkande

---

Handlingarna i målet genomgås och mark- och miljödomstolen antecknar följande.

Lantmäterimyndigheten i Linköping (LM) avslutade den 4 februari 2015 en förrättning avseende omprövning av ledningsrätt berörande fastigheten X som ägs av Ts och BH. I förrättningsbeslutet förordnades bl.a. att befintlig ledningsrätt

---

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 81 351 03 Växjö	Kungsgatan 8	0470-560 100 E-post: mmd.vaxjo@dom.se	0470-560 125	måndag – fredag 08:00-16:00

skulle ändras i enlighet med vad som redovisades på förrättningskarta och beskrivning samt att ledningsrättshavaren, Jönköpings kommun, skulle betala intrångsersättning med 4 400 kr till envar av fastighetsägarna. Av förrättningsbeslutet framgår vidare att LM inte funnit skäl att inom ramen för ledningsrättsförrättningen pröva ett av fastighetsägarna framställt yrkande om ersättning för annan skada bestående i skador uppkomna i samband med anläggningsarbeten.

T och BH har överklagat LM:s beslut och yrkat att mark- och miljödomstolen i första hand upphäver förrättningsbeslutet, i andra hand fastställer intrångsersättningen till 40 783 kr samt förpliktar kommunen att därutöver till dem betala ersättning för annan skada med 573 590 kr jämte ränta på beloppen samt ersättning för rättegångskostnader.

Jönköpings kommun har bestritt bifall till yrkandena om upphävande av ledningsrättsbeslutet och höjd intrångsersättning samt yrkat att domstolen i särskilt delbeslut avvisar yrkandet om ersättning för annan skada med motiveringen att LM inte behandlat frågan om ersättning för annan skada i ledningsrättsförrättningen och det skulle därför strida mot instansordningens princip att behandla denna ersättningsfråga i mark- och miljödomstolen som första instans. Kommunen har i andra hand yrkat att mark- och miljödomstolen återförvisar målet i denna del till LM för prövning.

T och BH har bestritt kommunens avvisningsyrkande samt medgivit kommunens andrahandsyrkande om återförvisning.

Mark- och miljödomstolen meddelar följande

BESLUT

Mark- och miljödomstolen avvisar T och BHs yrkande om ersättning för annan skada.

Övriga i målet framställda yrkanden kommer att prövas efter det att detta beslut har vunnit laga kraft.

SKÄL FÖR BESLUTET

T och BH har i första hand yrkat att mark- och miljödomstolen upphäver LM:s ledningsrättsbeslut. Utgången av denna prövning, d.v.s. om ledningsrättsbeslutet ska stå fast eller ej, är av avgörande betydelse för om någon ersättning till fastighetsägarna över huvud taget ska utgå och den prövningen borde följaktligen göras först.

Kommunen har dock framhållit att en prövning av den yrkade ersättningen för annan skada kan komma att kräva omfattande bevisning från kommunens sida. Med hänsyn härtill finner mark- och miljödomstolen att processekonomiska skäl talar för att frågan huruvida ersättningsyrkandet avseende annan skada kan prövas av domstolen i detta mål avgörs genom ett särskilt delbeslut.

Det är ostridigt att någon prövning av T och BHs yrkande om ersättning för skador uppkomna under byggnadsskedet inte skett i lantmäteriförrättningen. Det strider därför mot instansordningens princip att mark- och miljödomstolen som första instans i ledningsrättsmålet prövar denna ersättningsfråga. T och BHs ersättningsyrkande i denna del ska därför avvisas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 431)

Jonny Boo